WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI Ч. 163. TWO SECTIONS (SECTION 1) JERSEY CITY and NEW YORK, СУБОТА, 1-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1953. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 163. VOL. LXI.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ПРАВА НА ЗБІЛЬШЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЗАБОРГОВАНОСТИ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер звернувся вчора окремим посланням до Конґресу, домагаючись права на збільшення національної заборгованости на дальших 15 більйонів долярів. Згідно з існуючим обмеженням, заборгованість державної скарбниці не повинна переступити 275,000,000,000 долярів. Президент вважає, що національна заборгованість для покриття видатків та для вдержання „здорового балянсу" в державній скарбниці мусить переступити цю обмежену законом висоту ще перед черговою сесією Конґресу й тому він домагається, щоб Конґрес вже тепер поширив це обмеження на дальших 15 більйонів долярів, отже збільшив суму максимальної заборгованости до 290,000,000,000 долярів. Провідники республіканської більшости в Конґресі негайно почали заходи для вирішення цієї справи ще перед відроченням сесії Конґресу, але не має багато виглядів, щоб це могло статися в передбаченому часі, себто до кінця цього тижня. Тим самим виникає нова можливість продовження сесії ще на один тиждень, якщо ця справа мала б бути полагоджена. Секретар скарбу Джордж Гомфрі попередив, що коли б Конґрес не перевів відповідної ухвали вже тепер, то уряд стоятиме перед необхідністю скликати надзвичайну сесію Конґресу ще перед закінченням цього року. Опісля він заявив на пресовій конференції, що коли б Конґрес не виніс в цій справі позитивного рішення, то одного дня може статися так, що „уряд буде неспроможний покрити своїх рахунків". В обидвох палатах Конґресу заповіджено наради відповідних підкомісій і комісій. Правдоподібно, що пропозиція президента й уряду буде прийнята відповідною ухвалою.

Сенат і Палата Репрезентантів узгіднюють свої погляди на закордонну допомогу

Вашингтон. — Спільна комісія з двадцятьох представників двох палат розпочала, при зачинених дверях, наради, для визначення розмірів закордонної допомоги. Представники мають домовитися щодо 500,000,000 долярів закордонної допомоги, які становлять найповажнішу перешкоду для остаточного схвалення закордонних коштів на біжучий бюджетний рік.

Стрейберт — голова нової інформаційної аґенції

Вашингтон. — Президент Айзенгавер іменував голову нової Інформаційної Аґенції, яка керуватиме всіма справами міжнародного інформування і якій підлягатимуть всі справи цієї ділянки, включно з закордонними книгозбірнями та „Голосом Америки". Керувати Інформаційною Аґенцією президент доручив Теодорові Стрейбертові, що досі очолював радіовисильню в Локос Веллі в Лонґ Айленд. Попередником Стрейберта був д-р Роберт Джансон, що відійшов недавно зі свого становища. Нова Аґенція буде цілком самостійна і об'єднає усі справи міжнародної інформації, що були досі поділені між різними установами. Таким чином, аґенція відділюється від державного департаменту, переймаючи від нього справи інформації. Ті самі справи переходять до нової аґенції від Аґенції [illegible] Безпеки та від Адміністрації Технічної Співпраці. Нова аґенція підлягатиме президентові через Раду Крайової Безпеки. Таким чином, як сподіваються працівники аґенції, вона зможе діяти незалежно і визволитись від неперестанного контролювання збоку різних конґресових комісій, зокрема збоку Сенатської Комісії Урядових Дій, що її очолює сенатор Джозеф МекКарті. Сповіщаючи про іменування Стрейберта, президент вказав на величезне значення нової аґенції саме тепер, коли увесь світ повинен бути належно повідомлений про дійсні змагання ЗДА до волі й миру. Новий голова комісії у травні цього року відбув подорож до Европи, де брав участь у працях групи, яка досліджувала діяльність і шукала кращих шляхів інформування світу збоку ЗДА.

Зростає наркоманія серед юнацтва

Ню Йорк. — Комісія Ради Добробуту й Здоров'я, яка досліджує вживання наркотиків серед юнацтва метрополії, сповістила про сумні висновки своїх досліджень. За першу половину 1953 р. комісії вдалося виявити 171 випадок недозволеного вживання наркотиків, при чому в 99 випадках наркомани були юнаки нижче від 21 року життя. Це число виявляє поважний зріст супроти попередніх років, напр. 1951 року, коли виявлено лише 163 випадки, а серед них 98 серед юнацтва. За минулий рік занотовано 149 випадків, при чому 67 з-поміж юнацтва. Помітне велике число наркоманів серед жінок і дівчат, справами яких займається окремий судовий відділ. Статистика цього суду нараховує 22 порушення приписів щодо наркотиків серед жінок лише у половині цього року. Відомості комісії не охоплюють, звичайно, всіх випадків наркоманії. Більшість лишається невиявлених і про їх численність говорить хроніка великих міст.

В АМЕРИЦІ

- **У стейті Небраска** розбився гелікоптер Н-18. Загинули на місці шість осіб, серед яких п'ять належало до Повітряних Сил, а один був цивілістом. Це був німецький учений, фахівець повітреплавства.
- **Страйки спричиняють** поважні втрати, як це виявляє Бюро Статистики Праці. За даними цього бюра, лише в червні цього року внаслідок різних страйків, змарновано 3,750,000 днів праці.
- **Президент Айзенгавер** задумує розпочати свій літній відпочинок відразу після закінчення сесії Конґресу. Президент поїде в Колорадо, до одного з своїх приятелів, де він часто займався риболовством.
- **10,000 американців** одружились під час другої світової війни лише з австрійками. Воєнні пригоди сприяють одруженням.
- **„Перешкоди в подорожі"** так звався фільм, що його не змогли спокійно оглянути до кінця в Гартфорді, Кон. Під час висвітлювання фільму кіно наповнилося димом з зіпсованого казана опалювання і глядачі мусіли рятуватися втечею на вулицю.
- **Арґентінський президент** Хуан Перон видрукував статтю, підписану його журналістичним псевдонімом, в якій хвалить політику президента Айзенгавера такими словами: — „Дякуймо Богові, що ЗДА мають такого президента!"
- **Канада має 23,547,000** долярів бюджетової надвишки цього 1952-1953 року. Вона втроє більша від передбачуваної бюджетової надвишки.

ДРУЖИНА ПРЕЗИДЕНТА ДІСТАЛА ВІДЗНАЧЕННЯ

П-ні Мемі Айзенгавер, дружина президента З'єдинених Держав, дістала відзначення за її участь і заохоту до збірки фондів на боротьбу проти пістряка (рака) — одної з найбільш нищівних людських хворіб. Відзначення передали п-ні Айзенгавер в Білому Домі місцеві представники акції боротьби проти пістряка, д-р М. Копленд (зправа) та В. В. Барров.

Комісія Атомової Енерґії повідомляє про дальший розвиток атомової зброї

Вашингтон. — Дотеперішній голова Комісії Атомової Енерґії Ґордон Дін проголосив піврічний звіт про дальші поступи в розвитку атомової зброї. Це останній звіт Ґордона Діна, бо його місце з днем 1 липня зайняв бувший контрадмірал Луї Л. Стравс. В цьому звіті згадується про те, які поступи осягнено в останньому півріччі в ділянці продукції атомової зброї. На першому місці говориться про те, що почали працю над кращим атомовим реактором, який порушуватиме підводний човен та збільшить його швидкість на одну третину в порівнянні з дотеперішньою швидкістю. Проби атомової зброї виявилися такі успішні, що покищо відступлено від нових проб в найближчому часі. Плянується почати будову третього підводного атомового човна під назвою „Морський вовк", що матиме швидкість коло 35 вузлів (дотеперішня швидкість виносить коло 25 вузлів). Крім цього згадується в звіті про такі поступи в розвитку атомової енерґії: 1. Будову дослідного шпиталю в Шикаґо, де атомовою силою мали б лікувати пістряк. 2. В останньому півріччі випродуковано більш атомових матеріялів, ніж в усіх попередніх періодах, і видобуто більше урану з домашніх руд. 3. Поширено досвідні поля на Пацифіку. 4. Збільшено продукцію водневої бомби, яку можна буде масово виробляти. 5. Знайдено шляхи до вироблення нової атомової зброї. 6. Цього літа докінчать приготування для того, щоб у Рані Флетс, недалеко Денверу, можна було випробовувати атомову зброю. При кінці звіту Комісія Атомової Енерґії заперечує поширювані поголоски про те, що цьогорічні буреві та повені є наслідком проб атомової зброї. Останній звіт К. А. Е. свідчить про те, що ЗДА передують у продукції атомової енерґії не тільки в ділянці атомової зброї, але також і в використовуванні атому для мирних цілей.

Здоров'я сенатора Тефта погіршилося

Ню Йорк, Н. Й. — Останній бюлетень про стан здоров'я республіканського провідника Сенату Роберта А. Тефта повідомляє, що хворий нагло підупадає на силі і перебуває в критичному стані. В бюлетені сказано: „Сен. Тефт сонливий. Його здоров'я нагло погіршилося". Попереднього дня стан здоров'я Тефта був трохи покращав. Президент Айзенгавер вислав до нього свого особистого лікаря, д-р Снайдера. До Ню Йорку прибула також найближча рідня сенатора: спаралізована дружина та три сини, один із яких приїхав аж з Ірляндії, де займає пост амбасадора ЗДА. Представник шпиталю відмовився відповісти на питання, чи це правда, як писала преса, що сенатор Тефт „вмирає на хворобу пістряка крови". Журналіст Метьюс вислав до свого часопису в Арізоні вістку, що Тефт хворий на пістряк крови, і що його життя може тривати лише кілька днів.

НОВІ ЗГАДКИ ПРО УКРАЇНУ В КОНҐРЕСОВОМУ ПРОТОКОЛІ

Вашингтон. — В Конґресовому Протоколі за місяць липень подибується, крім уже згадуваних раніше, низку нових втягнень, в яких мова про Україну та українську визвольну боротьбу. В Протоколі з 10-го липня, вписана, на пропозицію конґресмена Лоренса Смита з Висконсин та з відповідними його заввагами, стаття Роберта Янґа з „Шікаґо Трибюн", в якій широко коментується резолюцію конґресмена Смита відносно нав'язання безпосередніх дипломатичних взаємин між З'єдиненими Державами та підсовєтськими „республіками" Україною й Білоруссю. Автор тієї статті критикує дотеперішню американську політику відносно Совєтського Союзу, яка йшла по лінії Кеннана та інших американських „знавців" Східньої Европи, які вважають Совєтський Союз за манолітну державу, тоді, коли він складається в більшості з не-російських націй, з власною великою культурою й традицією та найбільш ворожо наставлених до російського імперіялізму взагалі, а комуністичної диктатури зокрема. Автор, для підтримки своїх тверджень, наводить свідчення в Конґресі проф. Л. Добрянського, голови УКК, проф. Р. Смаль-Стоцького та інших. Широку заяву в справі України та української визвольної боротьби й українських державницьких змагань надруковано в Конґресовому Протоколі з 23-го липня. Склав цю заяву конґресмен Майкл А. Фейґан з Огайо, теж у зв'язку та для підтримки резолюції Смита відносно дипломатичних взаємин з Україною. Конґресмен Фейґан приписує резолюції Смита історичне значення та вважає, що її швидке переведення в Конґресі більше, — ніж будь-який інший дипломатичний крок виявить справжнє обличчя та справжні цілі Москви. Свої завваги конґресмен Фейґан доповнив ще статтею Геррі Шворца з Ню Йорк Таймсу, написану з приводу усунення Берії та в якій підкреслюється значення українського націоналізму для кризи в Совєтському Союзі.

СОВЄТИ ЗБИЛИ ЩЕ ОДИН АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК

Москва. — Совєтський уряд передав вчора американській амбасаді дипломатичну ноту, в якій обвинувачує, що американський бомбардувальник типу Б-50 порушив совєтський кордон, перелетівши понад островом Аскольда недалеко Владивостоку. В совєтській ноті сказано, що два совєтські бойові літаки піднеслись, щоб „перехопити порушника кордону", але Б-50 відкрив вогонь і одного з них важко пошкодив. Тоді совєтські літаки — сказано в ноті — відповіли пострілами і американський бомбардувальник „зник в напрямку моря". Совєтський уряд висловлює „гострий протест" проти „грубого порушення американським бомбардувальником совєтської повітряної території", домагається покарання порушників та вжиття відповідних заходів, щоб подібні випадки не повторялись. Тим часом командування американської авіяції в Токіо повідомило, що воно залишило дальші пошукування за 16 членами залоги американського бомбардувальника Б-50, що був збитий совєтськими літаками над міжнародними водами біля Владивостоку. Один член залоги був врятований. Американське командування в Токіо, як і державний департамент у Вашинґтоні, відмовилися від будь-яких коментарів на тему випадку з літаком, очікуючи дальших подробиць слідства. Проте, командант американської авіяції на Далекому Сході, ген. Вейленд, заявив вчора коротко, що „жаден американський літак не порушив совєтської території".

Видано вже 600,000 харчових пачок для східніх німців

Берлін. — Харчова допомога для східніх німців, що її спершу самі німці в західній частині Берліну і держави недоцінювали, набрала таких великих форм, що впродовж першого лише тижня вартість виданих харчів переступить мільйон марок. До цього часу видано вже коло 600,000 харчових пачок, а кількість відвідувачів із східнього Берліну дійшла до 300,000. Хоча сумнівною була справа, чи одна особа має право пред'являти більшу кількість особистих виказок, на які видається харчові пачки, проте, щоб обмежити кількість тих осіб, які інколи прибувають з далеких провінцій східньої Німеччини, західні берлінці погодилися на право своїх земляків посилати делеґатів від більшої кількости петентів. Смалець, конденсоване молоко, мука і сушена ярина — це найбільш принадливі продукти для виголоджених німців. Тим часом допомога Америки надходить залізницями, вантажними автами і літаками. Вони мусять переїздити 120-милеву совєтську смугу, що ділить Берлін від Заходу, проте Совєти, за винятком коротких зупинок для провірки, не роблять досі більших перешкод цим транспортам. Хоча всі харчі, що їх видано досі, походять із західньо-німецьких складів, придбаних з уваги на можливість нової бльокади Берліну, всі східні німці знають, що це діється за ініціятивою американців і з передумовою, що американці дадуть власні харчі вартістю 15 мільйонів долярів. Так Америка осягнула вповні і харитативну і пропаґандивну ціль. Шум про цю допомогу пішов по всій східній Німеччині, де люди не дають застрашити себе комуністичним погрозам. Наспіла вістка, що 23,000 робітників синтетичної бензини із великих рафінерій в Саксен-Анґальт, збираються маршувати до Берліну за харчами. Червоний Хрест опікується тими, які довгими годинами, інколи цілу ніч, чекають в чергах. Сотні комуністів замішуються свідомо між харчовими петентами і викликають інциденти, що їх ліквідує поліція, викидаючи комуністів назад до східнього Берліну.

Колективізація і зброєння продовжуються у Східній Німеччині

Берлін. — Хоч східньо-німецький уряд трохи сповільнив здійснювання своєї програми, проте колективізація і розбудова збройної сили буде продовжуватись, — заявив Вальтер Ульбріхт, генеральний секретар німецької комуністичної партії. Свою промову він виголосив на сесії Центрального Комітету партії, громлячи при цій нагоді „буржуазне" і „соція-демократичне" думання деяких співпартійців. Водночас Ульбріхт заповів, що партія мусить протидіяти „реакційному" впливові Церкви і духовенства на німецьку молодь. Тим часом східньо-німецький парлямент запропонував перевести переговори між репрезентантами східньої і західньої частин Німеччини в справі об'єднання краю, без заздалегідь устійненого денного порядку. Подібну офіційну пропозицію, що її зробив східньо-німецький уряд, уряд Західньої Німеччини відкинув, мотивуючи тим, що уряд східньої Німеччини „настановлений" і нікого не репрезентує. — За даними, що їх оголосив Ульбріхт, 146,000 хліборобів охоплено в 5,000 т. зв. продуктивних кооперативах, себто сколективізованих сільських господарствах. Вони займають разом 798,000 гектарів (1 гектар дорівнює 2.47 акра).

У східній Німеччині не припиняється „чистка" в комуністичних рядах. „Вичищено" міністра військових справ, Бернда Вайнберґера, що проявив „дефетизм" в обличчі бунту 17-го червня. Правда, його не поставили перед суд, але приділили треторядне становище керівника відділу відшкодувань в совєтській зоні. Викинуто з уряду також Макса Фріча, комуністичного державного секретаря для справ вугілля й електричної енергії.

Методистський пастор відпекується комунізму

Вашингтон. — Методистський пастор малого містечка в Каліфорнії був переслуханий Комісією Палати Репрезентантів для розсліду протиамериканських дій і під присягою зізнав, що ніколи не був і не є комуністом. Пастор Джек Ричард МекМайкел — це перший духовник, що зізнавав перед цією комісією. Він назвав своїх обвинувачів, бувших комуністів Меннінґа Джаксона і Леонарда Петтерсона, а також подружжя Едмістонів, „брехунами та кривоприсяжниками", бо вони зізнали перед цією комісією, що він був членом комуністичної партії. Пастор домагався, щоб йому дали нагоду особисто заперечити ці обвинувачення при зустрічі з тими свідками. Переслухування цього пастора було дуже бурхливе, бо він говорив більше про те, що не було цікаве комісії. Припадком присутній на комісії демократичний сенатор із Вірджінії Геррі Ф. Бирд заявив, що він чув від директора Еф Бі Ай Дж. Едґара Гувера про те, що між комуністами немає духовних осіб. Ця заява сен. Бирда ослаблює твердження Дж. Б. Метьюса, який був написав у журналі, що найбільшу окрему групу між комуністами — творять протестантські духовні особи.

СЕНАТ ЗДА УХВАЛИВ 200 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ НА ВІДБУДОВУ КОРЕЇ

СЕНАТСЬКІ ПРОВІДНИКИ ЗАСТЕРІГАЮТЬ ДЛЯ ЗДА ВІЛЬНУ РУКУ В ДАЛЬШІЙ ПОЛІТИЦІ ЩОДО КОРЕЇ

Вашингтон. — Сенат З'єдинених Держав рішив вчора одноголосно дати урядові потрібні повновласті на використання 200 мільйонів долярів для допомоги й відбудови Південної Кореї, але сенатські провідники виступили виразно проти будь-яких зобов'язань уряду З'єдинених Держав приступити знову до війни, якщо б мирні заходи для об'єднання Кореї не дали бажаного результату. У відповідь на заяву південно-корейського президента Синґмана Рі, що ЗДА продовжуватимуть війну за об'єднання Кореї на випадок, якщо такого об'єднання не можна буде досягнути на політичній конференції, передбаченій договором про перемир'я, сенатори дали виразно до зрозуміння, що ніколи не погодяться на подібне зобов'язання і в плянованому корейсько-американському договорі про взаємну безпеку та оборону вимагатимуть абсолютно вільної руки в політиці З'єдинених Держав. Один з найбільш впливових сенаторів, імени якого не називається, заявив приватно, що „Сенат З'єдинених Держав ніколи не погодиться на те, щоб американську закордонну політику віддати в руки президента Рі." Не зважаючи на ці застереження, Сенат без слова спротиву чи дискусії ухвалив вимагану президентом Айзенгавером суму — 200,000,000 долярів на початкову допомогу у відбудові Кореї. Ці фонди будуть взяті тимчасово з ухвалених вже, але зменшених договором про перемир'я видатків на оборону та з фондів взаємної безпеки. На наступній сесії Конґресу мали б бути ухвалені на ту ціль окремі фонди й передбачується, що вони перевищуватимуть один більйон долярів. Теперішнє виасиґнування 200,000,000 долярів на допомогу Кореї, переведене вже в Сенаті, мусить бути апробоване ще Палатою Репрезентантів. Тим часом сенатори Ноленд, діючий лідер республіканської більшости в Сенаті, як теж лідер демократичної меншости сен. Джансон та інші, які були обрані, щоб їхати разом з державним секретарем Доллесом на розмови з президентом Рі, заявили, що вони не думають виїжджати перед закриттям теперішньої сесії Конґресу. — Доллес плянував виїхати вже в найближчу неділю, але немає багато виглядів, що Конґрес зможе до того часу вичерпати справи, які стоять на порядку його нарад.

ГЕН. КЛАРК ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВІДПРУЖЕННЯМ З ПРИВОДУ ПЕРЕМИР'Я

Сан Франціско, Каліфорнія. — Ген. Марк Кларк, головний командувач альянтських збройних сил на Далекому Сході, який чотири дні тому підписав договір про перемир'я в Кореї й тепер приїхав „додому в Сан Франсіско", щоб взяти участь у вінчанні свого сина, перестерігав вчора З'єдинені Держави і весь вільний світ, що перемир'я в жадному разі не може бути причиною зменшення оборонних зусиль або відпруження пильности супроти можливостей комуністичної агресії. „Перемир'я, яке ми досягнули в Кореї, не сміє бути причиною зменшення нашої могутности або нашої пильности" — твердив ген. Кларк, промовляючи в Сіті Голл до великої маси народу, після відбуття паради, якою населення вітало далекосхіднього команданта. Ген. Кларк перестерігав також комуністів, що коли вони поважаться на нову аґресію, то це буде рівнозначне з їхнім власним знищенням.

Опозиційні атаки в Англії проти Дж. Ф. Доллеса

Лондон. — Опозиція Лейбур Партії в обох палатах англійського парляменту гостро заатакувала заяву американського секретаря стейту Джана Фостера Доллеса, що її він зробив під час пресової конференції, мовляв, З'єдинені Держави обіцяли президентові Південної Кореї Синґменові Рі покинути мирову конференцію у справі Кореї, якщо впродовж 90-ти днів на тій конференції не буде поступу. Англійський уряд надав цій опозиційній атаці такої ваги, що три найповажніші речники уряду, — лорд Сейлсбері в Палаті Лордів, діючий прем'єр Батлер і державний підсекретар Ллойд в Палаті Громад — змушені були дати вияснення про становище уряду в цій справі. Найважніша точка з тих заяв така: англійський уряд певний, що перед всякою акцією З'єдинених Держав англійці будуть заздалегідь про неї повідомлені і становища будуть узгіднювані. Англія, мовляв, закликала уряд З'єдинених Держав ужити всього свого впливу на Синґмена Рі, щоб він лояльно підпорядковувався Об'єднаним Націям. А коли б Синґмен Рі в будь-який спосіб зламав перемир'я, тоді Об'єднані Нації розглянуть ту „найбільш похмуру" ситуацію. Голову англійської опозиції, колишнього прем'єра Етлі, особливо вразила заява Дж. Ф. Доллеса про те, що Америка не думає купувати об'єднання Кореї допущенням червоного Китаю до Об'єднаних Націй.

В СВІТІ

- **Совєти в Австрії** вирішили, починаючи від 5-го серпня, оплачувати самі кошти своєї окупації. Те саме американці роблять вже від липня 1947-го року, отже москалям треба було надумуватися аж шість років, щоб обмежити свою винищувальну політику в Австрії.
- **Мир з Австрією** дістав трошки кращі вигляди, коли у зв'язку з нотою західніх альянтів до Москви з 11-го червня ц. р. та нотою самої Австрії з липня ц. р., Совєти погодилися продовжувати перервані 4 роки тому переговори під умовою, що західні альянти зречуться своєї сепаратної „короткої" умови з Австрією.
- **Індія проти расового** переслідування — заявив індійський прем'єр Неру в зв'язку з перманентною кризою у Південно-Африканському Союзі, де прем'єр Малян хоче перевести законом право уряду викреслювати кольорових автохтонів із „білого" списка управнених виборців. Це було б — каже Неру — образою для кожного з 360 мільйонів індійців.
- **Північно-корейський** прем'єр Кім Іль Сунґ (комуніст) висловив подяку Маленкову за „величезну і безкорисливу підтримку та допомогу" Совєтського Союзу у „кривавій війні, що її спровокували американські імперіялісти, виступивши проти корейського народу."
- **Один червоноармієць втік** до західного Берліну, замішавшись поміж американських фільмовців, що накручували фільм на тему втечі червоноармійців на Захід. Після переслухання його німецькою і британською поліцією, британці надали йому право азилю.
- **Булко Червенков,** комуністичний прем'єр Болгарії і найбільший тамошній потентат, що прийшов на зміну Димитрієву і є також генеральним секретарем комуністичної партії Болгарії, попав в неласку і має втратити своє становище. Так твердить юґославська (теж комуністична) преса.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ ПЕРЕСЕЛЕНЧИЙ ЗАКОН

Обидві палати Конґресу З'єдинених Держав, Палата Репрезентантів і Сенат, ухвалили в половині цього тижня новий закон, на підставі якого ця країна прийме впродовж найближчих трьох років і восьмох місяців понад 200,000 нових переселенців з Европи. Ухвалений закон має не тільки величезну вартість для двох соток тисяч бездомних людей в Европі, але й величезне моральне значення для провідного становища З'єдинених Держав у світі.

Сам законопроєкт мусить бути ще узгіднений окремою спільною сенатсько-палатною комісією. Справа в тому, що Палата Репрезентантів ухвалила, щоб з цього закону скористало 217,000 тисяч европейських переселенців, а Сенат зменшив ту кількість до 209,000. В обидвох ухвалах є ще деякі інші розбіжності й суперечності, але вони легко зможуть бути узгіднені й це мало вже статися, бо закон мав бути переданий вже в п'ятницю на підпис президентові Айзенгаверові.

Ухвалений Сенатом закон, крім цілої низки еміґраційних формальностей, передбачає допущення до З'єдинених Держав, поза звичайними іміґраційними квотами, такі категорії европейських переселенців: 92,000 втікачів з-поза залізної заслони, що перебувають в Німеччині й Австрії, в тому німецьких втікачів із совєтської зони; 10,000 втікачів з-поза залізної заслони, які перебувають в інших країнах Атлантійського пакту; 62,000 італійців; 17,000 греків; 17,000 голляндців; 2,000 китайців; 4,000 сиріт. Крім того, закон дозволить залишитися на постійний побут в З'єдинених Державах 5 тисячам тих скитальців, які перебувають в цій країні тимчасово.

За ухвалу цього закону зведено в Конґресі, в обидвох палатах, справжню словесну „битву". Законопроєкт був запропонований урядом і окремо підтриманий президентом Айзенгавером, який кілька днів тому поставив його на список „наглих справ", що їх повинен полагодити Конґрес на теперішній сесії. Законопроєкт мав широку підтримку і з боку публічної опінії, в мобілізації якої на користь закону взяли активну участь теж наші центральні репрезентації — Український Конґресовий Комітет і Злучений Український Американський Допомоговий Комітет. Проти закону виступали головно члени Американського Леґіону, а опозицію в Сенаті очолював сенатор Пат МекКаррен, демократ з Невади, та республіканські сенатори Вільям Е. Дженнер з Індіяни і Герман Велкер з Айдаго. Найбільшими оборонцями законопроєкту були сенатори: Артур В. Ваткінс, республіканець з Ютаг; Вільям Ноленд з Каліфорнії, діючий лідер республіканської більшости; Гендриксон і Смит з Ню Джерзі, Івес і Лімен з Ню Йорку та багато інших. Вислід голосування в Сенаті був такий: на користь закону — 38 республіканців і 24 демократи, а проти закону — 8 республіканців і 22 демократи. Два сенатори були неприявні. Сенат величезною більшістю голосів відкинув низку доповнень і „поправок" опозиції, включно з домаганням відмовити новим переселенцям права користуватись соціяльним забезпеченням чи старечою пенсією. Натомість прийнято доповнення, що один новий переселенець не може бути „спонсором" другого.

Згідно з інформаціями ЗУАДКомітету, з нового закону зможе скористати кілька тисяч українських втікачів і залишенців в Европі, якщо, очевидно, наш загал включиться в нову переселенчу акцію і запевнить ЗУАДКомітетові відповідну моральну, правну і матеріяльну підтримку. Відповідна акція в тій справі мала б початися вже в найближчому часі.

Ухвалу закону в Конґресі американська публічна опінія вважає за велику перемогу президента Айзенгавера та його республіканської адміністрації. Фактично, переведення того закону вважається за найбільшу перемогу уряду впродовж теперішньої сесії Конґресу. Це твердження можна поширити й ухвалу закону можна назвати черговим осягом Америки та її волелюбних принципів. Вартість того закону далеко переходить саме тільки допущення до З'єдинених Держав двох соток бездомних та переслідуваних, які цілком певно стануть не тільки льояльними громадянами своєї нової Батьківщини, але й дадуть великий вклад в її всебічний розвиток, як його вже дали й дають ті, що їх прийняла Америка досі. Вартість нового переселенчого закону головно в тому, що він є дальшим практичним потвердженням живучости найкращих американських традицій, є живим запереченням усіх брехонь совєтської пропаґанди, скріплює старі і збуджує нові надії всіх знедолених, гнаних і переслідуваних на краще майбутнє.

Щоб не малів наш рід...

Від переселення діпістів у вересні 1952 р. до минулого тижня українські часописи зареєстрували, в формі оповісток або різних подяк, велику кількість випадків смерти серед української спільноти. Статистика міста Ню Йорку виявляє зменшення кількости народжень за рік 1952 в порівнянні з попереднім роком, не зважаючи на те, що саме в цьому місті осіло найбільше число новоприбулих іміґрантів. Очевидно, що нема способу ствердити, на скільки в тому числі було більше чи менше народин в українських родинах. Одначе, на підставі побіжних спостережень, можна думати, що новоприбулі українські подружжя не відзначаються помітним збільшенням числа родини. Отже, як з посмертних оповісток, так і з урядової статистики одного міста можна зробити висновок, що наша спільнота не заповідає природнього приросту. Навпаки, передбачує зменшення. Це може стосуватися не тільки до Ню Йорку, а й до інших околиць.

Серед старого роду американців чути було давніше осторогу: „Не паліть свічки з обох кінців" на адресу таких осіб, які безоглядно віддалися ідеї здобування маєтків, щоб перейти у стан спочинку в розмірно молодому віці. Одначе, тому, що не завжди можна передбачити, коли хто помре, така запопадлива праця часто призводила до передчасної смерти людини, поки вона ще вспіла осягнути намічену ціль. У нашому випадку обидва кінці свічки згоряють автоматично: через вимирання старшої ґенерації і через замалий природній приріст молодої.

Про вимирання старших осіб, що прибули зі скитальщини, говориться і пишеться доволі часто, хоч замало місця присвячується ствердженню причин цього явища. Звичайно приписується це виснаженню поодиноких осіб під час скитальщини та недостачі відповідних харчів в минулому. В деяких випадках вмирають нові іміґранти з перевтоми в праці, до якої вони не були призвичаєні. Дуже рідко згадується про клімат, як про причину катастрофи, а вже майже цілком не згадується про невідповідний харч чи там дієту новоприбулих людей або невідповідне використовування вигод, які дає американська життєва стопа. Коли згадати комусь з „нових американців", що харчі в Новому Світі містять забагато цукру, товщу чи крохмалю, і вже тому треба вважати на дієту, вони просто обурюються, кажучи, що мусять „відбити собі" часи недавнього минулого, коли не мали відповідних вітамінів. Коли до того додати переконання деяких осіб, що на кожну недугу є готовий лік, то не важко зрозуміти, чому така велика кількість старших осіб приспішують свій кінець саме в хвилині ,коли починають здійснювати плян життя в новій країні. Серед них є цінні одиниці, що надаються до проводу в ширшій або вужчій громаді.

Другий „кінець свічки" — це недостача народин у молодого подружжя.

У багатьох випадках молоде подружжя просто не знає, яка цьому причина. У щоденнику „Н. Й. Геральд Трибюн" з 24 липня, в рубриці „Новини в медицині", Волтер К. Алварез, емеритований медичний дорадник з славної клініки Майо, обговорює цю справу на підставі власного досвіду. Він твердить, що неплідні подружні пари потребують перевірки медичних спеціялістів. Цю справу, він каже, дискутовано кілька тижнів тому на конґресі плодючости в Ню Йорку, де лікарі ствердили, що молоді жінки звичайно турбуються неплідністю щойно тоді, коли станеться їм мертвий порід. Це помилкове, каже Алварез, бо молоді подружжя повинні завчасу засягнути лікарської поради.

У журналі „Рідерс Дайджест" за серпень 1953 рік вміщена стаття Лої Маттокс Міллера п. з. „Гістероктомі: медична необхідність, чи операційний ракет", у якій автор звертає увагу, що деякі лікарі доражують молодим матерям передчасні операції, щоб запобігти дальшим народинам.

Неведені статті — це тільки пригадка, що пересічна людина повинна дбайливо пристосувати своє життя до вимог часу і гігієнічних засад ще змолоду, щоб забезпечити собі й своїй рідні щасливе життя й довговічність. Наші лікарі, що великим числом осіли в ЗДА і практикують в різних місцевостях, повинні присвятити частину свого часу на „патріотичну працю" в напрямі освідомлення загалу про потребу засвоїти засади гігієни кожною родиною, щоб покласти підвалини під особисте щастя і уможливити її постійну участь в громадській праці на довшу мету. Провід у цій справі повинно взяти Медичне товариство.

Юрко Степовий

Чи можливий бунт в совєтській армії?

Над цим питанням працюють не лише еміґраційні політики, а, безперечно, і державні мужі та військові фахівці західних країн, яким безпосередньо чи посередньо загрожує аґресія московського імперіялізму.

Недавно прочитали ми в російському журналі „Свобода" статтю на цю тему найновішого втікача з совєтської армії, якогось Маєва, який твердить, що совєтська армія настроєна антикомуністично і що совєтський уряд боїться, щоб якийсь досі незнаний вояк, підстаршина чи старшина не крикнув своїм товаришам: „Годі далі терпіти!" В той день, — говорить Маєв, — відкриється нова сторінка в історії.

Про оту нову сторінку ми й хочемо говорити.

Усі, хто доводить можливість бунту в совєтській армії, спирається на історичному досвіді минулого, а як найсильніший арґумент наводить повстання декабристів у минулому столітті, коли група офіцерів російської армії, яка під час війни з Наполеоном побувала і побачила разючі контрасти між цивілізованим Заходом і Росією, організувала змову проти царського уряду. Тепер, ніби, повторюється історична аналогія: совєтські вояки, що побували на Заході, побачили контрасти між Заходом та сатанинським совєтським режимом і ось вони, мовляв, можуть повстати проти московського большевизму.

Думаємо, що така аналогія аж ніяк не може бути прикладом для ствердження можливости бунту в совєтській армії, бо царська армія дуже мало спільного мала з сучасною совєтською. Царська армія складалася переважно з неписьменних селян, яким, щоб навчити їх розрізняти праву і ліву сторону, прив'язували на праву руку сіно, а на ліву солому і командували: „На сіно кругом! „На солому кругом!" Щождо офіцерського кадру царської армії, то у переважній більшості складався він з дворянських дітей. Царські офіцери, не контрольовані поза службою, могли вільно збиратися не лише на карти та пиятику, але й для всяких інших приватних справ, і для солдатів, що носили на одній руці солому, а на другій сіно, офіцери були страховищами, що їх накази вони безапеляційно виконували. От чому „декабристи" в день повстання могли вивести на Сенатську площу в Петербурзі кілька військових частин.

Сучасна ж совєтська армія складається з солдатів, які ще до війська перейшли вдома такий вишкіл, а в колгоспах і на заводах так призвичаїлися стерегтися „сексотів" — шпигунів, що не повірять рідному братові, коли він намовлятиме їх на виступ проти держави. Не тому, звичайно, що вони віддані совєтській державі, ні, вони її ненавидять з цілої душі, але тому, що страх стати перед військовим трибуналом не дозволить їм на такий виступ.

Тепер щодо офіцерів. Кадровий совєтський офіцер, що закінчив нормальну військову школу, ще у школі став як не членом комуністичної партії, то комсомольцем. Серед офіцерського середнього кадрового складу є не менше як 99% партійців і комсомольців, серед старшого — 80%—85%, а серед вищого — може яких 60%—65%. Та ми добре знаємо, що основний кістяк у війську — це молодший і середній офіцерський склад, — той, який щоденно має безпосередній контакт з солдатом, а молодший командирський склад напевне на 100% комсомольці і партійці.

Отже, найголовніше в совєтській армії, що усуває можливість повстання, це — найдосконаліша система шпіонажу, підслідження, терору і провокації, на якій ми й хочемо докладніше спинитися.

Рій (отделєніє) у совєтському війську це — найменша військова одиниця, що має 11 солдатів. На чолі рою стоїть сержант, який днює й ночує разом з солдатами. Він займається не тільки їхнім вишколом, але й шпіонажем і щоденно подає інформації про бойовий, політично-моральний настрій солдатів як своєму зверхникові — командирові чоти (взводу), так і парторгові. Крім сержанта, сказати б „офіційного сексота", на кожний рій приділяється ще двох-трьох сексотів з-поміж солдатів, які щотижня подають інформації про кожного свого товариша старшому сексотові чоти.

На чоту (взвод), яка має до 50 солдатів, шпигунський апарат виглядає приблизно так: парторг — офіційний сексот, який інформує секретаря сотенної (ротної) партійної організації про кожного солдата. І, крім того, старший сексот на чоту, який приймає інформації від ройових сексотів, а сам звітує вже перед так званим резидентом сотні.

Шпигунський апарат сотні ще складніший і виглядає так: політрук, секретар партійної організації і резидент. Політрук звітує перед комісаром полку, секретар парторганізації — перед так званим „отсекром" полку, а резидент — перед уповноваженим особого відділу полку.

Як бачимо, повсякденне шпигунство за солдатом іде по трьох цілком самостійних лініях і зосереджується в полковому маштабі у трьох особах, які вже між собою діляться поданими їм інформаціями і приходять до того чи іншого висновку, вирішуючи, де треба підсилити, а де змінити форму шпигування. Вони ж рішають, до кого з солдатів чи офіцерів треба приставити ще й четверту „лінію".

Найголовнішою в усіх цих „лініях" є роля резидента, який, на підставі писаних та усних доносів, складає по дистанціях подвійні писані інформації на кожну особу. Перша з них називається поточною щотижневою інформацією, в якій подається ті чи інші вислови окремих солдатів, випадки „контрреволюційного" характеру та інше. Друга, або місячна інформація називається „характеристикою". Таку „характеристику" в докладній формі резидент подає на 20-25 число кожного місяця на кожну особу, незалежно чи та особа „льояльна", чи „контра". Укладається її приблизно за такою формою: 1. Прізвище, ім'я й по батькові, 2. Дата і місце народження, 3. Освіта і фах, 4. Військовий підрозділ, 5. Характеристика: які розмови мав протягом місяця, з ким, хто може ствердити, в яких обставинах і т. д. 6. Зауваження резидента.

Як бачимо лише з цієї далеко не вичерпної, схеми шпигунства в совєтському війську, жаден крок і жадне слово солдата та офіцера не проходять поза увагою всюдисущого „всевидющого" МГБ. Чи ж можлива в такій ситуації змова навіть 3-4 осіб, не кажучи вже кількох десятків однодумців?

Ми говорили тут головним чином про солдата, але ще досконаліше шпигунська справа поставлена серед офіцерів, які могли б повести солдатів проти ненависного режиму.

Тож нехай безсторонній читач сам зробить для себе висновок, чи може прийти той день, про який пише найновіший утікач з червоної армії Маєв. Може бути одне з двох: або ж той найновіший утікач дуже молодий і мало обізнаний з совєтською армією, або ж навмисне намагається створити у західнього читача фальшиве уявлення про слабкість совєтського війська.

Біломосковська пропаґанда серед німців

Білоросійські еміґранти активізуються. З поміччю німців-русофілів вони зорганізували недавно в західньому секторі Берліну галасливий політичний мітинґ, на якому виступали перед німецькою авдиторією з біломосковською імперіялістичною пропаґандою.

В журналі „Свобода" — органі Об'єднання Повоєнних Еміґрантів з СССР, що виходить в Мюнхені, — вміщено промови організаторів цього мітинґу. Якийсь Ігор Матросов присутнім численним німцям заявив в німецькій мові:

„Жовтневий переворот, справді, відбувся в Петербурзі і Москві, а не в Києві чи Тбілісі... Однак, для кожного, хто хоча б у загальних рисах знає історію революції в Росії і громадянської війни, що прийшла за нею, ясно, що лінія, яка розділяла людей на два табори, проходила не між окремими народами Росії, а між людьми різних національностей, які або сприймали большевицьку совєтську владу, або противились їй..."

Московський імперіяліст Ігор Матросов признає, що большевицька революція почалася таки в Москві і Петербурзі. І запевняє, що розвивалась вона в однаковій мірі як в Росії, так і на Україні та в Грузії. Але довірливим слухачам-німцям, які навіть „у загальних рисах не знають історії революції в Росії", він не говорить про те, що таки з Московщини придушувано національні революції в Україні і Грузії, на Білорусі і в Казахстані. Що від перших же днів жовтневого перевороту населення Росії-Московщини прийняло большевицьку владу, як свою народну владу. І йшло на Україну „бити хахлів", бо „на Украйне славно жить — є что шамать і что піть", як співали вояки армії Муравйова, підступаючи до Києва. Звичайно, не згадує він і про ганебну втечу московських орд з України, коли приходилось їм натрапляти на поважний спротив.

Російські білоеміґранти роблять добру прислугу совєтській окупаційній владі в Німеччині. Ця бо влада в такому самому сенсі висвітлює німецьким комуністам історію Жовтневої революції.

Слухає отакий собі пересічний німець Ігоря Матросова та й думає: „А яка ж, власне, різниця між тобою і тими політкомісарами, що виступають у східньому секторі?" — Німцеві невтямки, що Ігор Матросов, утікач з-під совєтів, хоче такої самої Російської імперії, яку створили большевики, а може ще й більшої — тільки ... без большевиків. Щоб він, Ігор Матросов і з ним інші матросови та курносови, сиділи в Кремлі, а маленкови з молотовами поневірялись на еміґрації...

Другий промовець на цьому мітинґу старався переконати німців, що „національного питання" в Совєтському Союзі не існує, бо є там, мовляв, один совєтський, чи то пак „русский народ".

Він казав німцям:

„За років совєтського панування населення було змушене пересуватися з одних місцевостей до інших — чи то для того, щоб приховати своє „непролетарське походження" і тим уникнути переслідувань режиму, чи в пошуках кращих життєвих умовин. Під час другої світової війни частини цілих народів посувалися з заходу на схід і потім —, назад, однак, уже не в тому самому національному складі. Совєтський уряд депортував цілі народи, як, наприклад, калмиків або кримських татар. Все це сприяло розвиткові солідарности між народами СССР".

Московський білоеміґрант розраховує на німецьку довірливість і непоінформованість. Хоч сам напевно знає, що розкуркулювані українські селяни в 1930 році масово тікали зі своїх сіл та хуторів на схід та північ СССР і на власні очі бачили, що в Росії нікого не розкуркулювали та на Сибір не засилали. В голодному 1933 році, вибираючись до Москви по буханець хліба, українські люди також пересвідчились, що в Росії голоду не було, що це лише українське село масово вигибало з голоду. Та що й казати — не одну нагоду мали українці, щоб „розвинути в собі почуття солідарности" з російським народом!

Також не розповів Ігор Матросов німцям, як і хто „депортував в Совєтському Союзі цілі народи". А німці цікаві були б знати, як прислані з Москви дивізії НКВД били й стріляли татар і інгуців, ґвалтували їхніх жінок, палили їхні аули, потім напівмертвих від жаху людей заладовували у вагони і везли на Сибір. Чи не там, у зачинених вагонах-„теплушках" визрівало в них „почуття солідарности з російським народом"?..

А ще не вияснив Ігор Матросов німецькій авдиторії про рух населення СССР із заходу на схід під час другої світової війни. Хоч німці й знають, що на схід тоді панічно тікали комуністи та їхні поплентачі, вивозячи до Уфи награбоване народне добро, а на захід тікали недобиті антикомуністи, рятуючи свої душі від НКВД і „опіки" старшого брата. Тікали з-під дощу та під ринву, не з почуття солідарности, а якраз навпаки!

Проте, щодо взаємної солідарности поневолених Росією народів біломосковський пропаґандист має рацію. У боротьбі за свою незалежність вони справді виробили в собі це почуття солідарности. І в слушний час це скроплене кров'ю почуття буде найдинамічнішою вибуховою силою, що геть розвалює російську імперію, створену Сталіним, і не дасть на її руїнах постати імперії, твореній тепер по еміґраційних закутках всякими матросовими.

В. С.

Українознавство в Оттавському Університеті

Вже кілька років при факультеті славістики Оттавського університету існує український відділ. Починаючи з вересня місяця цього року український відділ стане окремою одиницею в складі факультету гуманітарних наук. Український відділ матиме своїх професорів, які викладатимуть українську мову, літературу, історію та культуру.

Щоб допомогти в організації українського відділу та в його дальшій роботі, Товариство українських торгівців та професіоналістів в Торонто допомогло придбати потрібні першої партії цих книжок адвідкові книжки. В минулий четвер відбулося вручення першої партії цих книжок одміністрації університету в Оттаві. Між книжками знаходимо 86 томів, виданих Науковим Товариством імени Шевченка. Багато книжок написано українською мовою. Це книжки з історії, літератури, культури, економіки та географії України. До університетської бібліотеки поступили також книжки з історії життя слов'янських поселенців в Канаді.

Передаючи книжки на руки ректора Оттавського університету отця Родріґа Нормандена, секретар Товариства українських торгівців та професіоналістів д-р Бойко заявив, що це лише частина цих книжок, які Товариство заплянувало придбати для українського відділу при Оттавському Університеті.

Приймаючи книжки ректор Норманден подякував за цінний подарунок і виголосив коротеньку промову.

Він заявив ,що однією з цілей університету є поширення взаємного розуміння не лише серед канадського народу, а й серед народів світу. Предмети славістики, особливо українознавство, допоможуть ще більшому розумінню слов'янських етнічних груп в Канаді, серед яких українська є найбільшою. Це допоможе також справі ширення знання про Східню Европу, яка відіграє велику ролю в сучасних подіях.

З словом подяки від українського відділу виступив д-р Володимир Кисілевський, який зазначив, що українознавство, як і інші предмети славістики допоможуть пізнавати історичне та культурне минуле народів, що обрали Канаду своєю батьківщиною.

При врученні книжок від Товариства Українських Торгівців і Професіоналістів були присутні деякі українські громадяни з м. Торонто, між іншими: Коваль, Петро Кушнір та Анатоль Курдидик, голова канадійського відділу Наукового Товариства імени Шевченка — Євген Вертипорох, президент Світової Федерації Українських Жіночих Організацій — Олена Кисілевська та голова фонду Українознавства Оттавського Університету д-р Тома Мацьків.

(За „Голосом Канади")

П. Василенко

ЛЕСЯ УКРАЇНКА І РОСІЯ

До 40-ліття з дня смерти великої української поетки

(4)

4. Світогляд Лесі Українки

Коли в 1936 році О. Білецький не заперечував націоналістичних настроїв і націоналізму в світогляді Лесі Українки, то в 1951 році ці так звані „націоналістичні мотиви в творчості Лесі Українки не тільки старанно замовчується, а ще й до того цілком перекручується ідеологію і світогляд Лесі Українки. В 1936 році Леся Українка не була для О. Білецького представником „революційно - демократичного напрямку", тепер же він пише, що поетка була діячем „революційно - демократичного напрямку". Особливо наголошується, що Леся Українка читала і розповсюджувала марксистську літературу та що „визначальним на неї був вплив російського марксизму". Правда, при цьому проф. О. Білецький все таки зазначає, що Леся Українка не була „ортодоксальною" марксисткою, бо стояла за такий принцип побудови соціял-демократичних організацій, „який вимагав роз'єднання за національною ознакою".

Ні слова не згадуючи про те, що Леся Українка виступала проти російського самодержавства та імперіялізму та проти національного поневолення, О. Білецький пише про неіснуючі „гарячі виступи" Лесі Українки проти „буржуазних націоналістів типу Грушевського, Єфремова, Кониського". Трафаретний і шабльоновий стиль панує і тут у проф. О. Білецького, особливо коли він пише про ускладнення боротьби Лесі Українки „необхідністю жорстокої війни з українським буржуазним націоналізмом в різних його відтінках". Ці неправдиві, тенденційні твердження совєтської пропаґанди спростовує сама Леся Українка своїми листами, в яких вона, не погоджуючися з окремими літературними поглядами С. Єфремова, проте визнає, що діяльність С. Єфремова корисна для українського народу.

Останню вимогу сучасної совєтської пропаґанди О. Білецькому найтяжче було виконати. Для антиамериканської пропаґанди він використав... „Кассандру" Лесі Українки. Колись ще в книгоспілчанському виданні творів Лесі Українки до драматичної поеми „Кассандра" надруковано цінну статтю професора О. Білецького про „Кассандру". Тоді О. Білецькому напевне і в думці не було використовувати цей твір Лесі Українки для антиамериканської пропаґанди. І О. Білецький цілком вірно розв'язав питання про зв'язок твору Лесі Українки з тогочасним українським життям і з особистими настроями і почуттями поетки. Тепер же, в 1951 році О. Білецький, змушений дотримуватися совєтської антинаукової сучасної „методології", змушений був якось і американців зачепити. І нічого не зміг він вигадати, як написати, що Лесина „Кассандра" спрямована проти „філософського прагматизму" і що ця філософія „була прийнята серед найреакційніших кіл імперіялізму ,особливо в Америці" і що „Ленін викрив реакційність цієї американської філософії". Отакий „зв'язок" умудрився знайти О. Білецький між „Кассандрою" і... Америкою!!! Дійсно, далі вже нікуди йти!!!

Так виконав О. Білецький всі приписи фашистсько-сталінської націоналістично-російської сучасної „літературознавчої методи" в прикладанні її до творчости Лесі Українки.

Стаття О. Білецького — це яскраве свідоцтво повної неможливости для літературознавців працювати науково в совєтських умовах. Їхня наука — це тільки пропаґанда сучасної російсько-большевицької ідеології. Об'єкт їхньої „науки" — письменник і його творчість — це тільки матеріял, і навіть не матеріял, а привід для безконечного повторення кількох гасел сучасної большевицької пропаґанди: гасла про „вищість" і юберменшість росіян, гасла про „передову російську культуру" та про її „благотворний вплив", гасла про нижчість і відсталість та шкідливий вплив західньоевропейської культури і гасла ненависти проти Америки. Оце й уся нескладна „методологія" сучасної літературознавчої „науки" під совєтами в теперішній період. І коли крізь цей залізний ланцюг нечуваних вимог совєтської влади іноді проривається слабий звук живого голосу, то він буває тільки малесенькою зірочкою на тлі похмурого неба чорної безпросвітньої ночі. Такою зірочкою є й останні слова статті О. Білецького з року 1951:

„Її (Лесине) полум'яне, сповнене пристрасної енергії слово продовжує діяти, воно є зброєю боротьби за вільне, творче життя. Поезія славної дочки українського народу безсмертна, як безсмертний сам народ".

Кінець.

ЖИВОТВОРЧЕ СПІТКАННЯ

Мешканці величезних промислових міст болюче відчувають відірваність від природи. Велика частина з них багато годин проводить в неперервному гуркоті й миготіння машин. До цих машин треба доїжджати також у метушні авт, трамваїв і підземок. Вдома, у вікна уночі падає відблиск рухомих світляних реклям і долітає галас ніколи не затихаючої вулиці. Так минають дні, тижні і місяці.

Довгі тижні і місяці людина мріє про час, коли вона зможе вибавитись від неволі міста. Мріє про коротеньку відпустку, що дасть відновлення наструнченим нервам, що дасть змогу получитись на кілька днів з цілющою природою. Але приходить відпустка. За рік накопичилось забагато справ і людина рішає пару днів присвятити на полагодження занедбань. А полагодивши, бачить, що лишилось дуже мало, — три-чотири дні. Чи варто їхати?

Їхати варто. Для того не треба мати ані власного авта, ні великих грошевих ощадностей. Вигідні автобуси дешево занесуть кожного у бажаний пункт близької околиці, а потяги й літаки — далі. Доїхати до пралісів Канади, над широчінь ріки Лаврентія, або над неохопні зором плеса Великих Озер — зовсім не тяжко. У незвичних обставинах, у зміні вражень, дні будуть видаватись довгими; зовсім неподібними на короткі, без вражень дні міста, що непомітно відбирають від нас неповоротні роки життя.

Перебування на вакаціях — найкращий спогад на наступний одноманітний рік. І цей спогад в Америці доступний кожному. Якщо на Батьківщині виїзд на дачу чи на курорт був пов'язаний з великими заходами і витратами, то тут ця справа упрощена якнайбільше. Бо цивілізація тут охопила центри, не засвоївши цілого обширу, як це є в бідній на землю Европі. Тому кілька годин їзди від найбільших міст, переносить їхнього мешканця в нетрі неторкненої природи.

Найкращий приклад цього — нечисленні наші літнискові оселі, а серед них, — найпопулярніша, хоч і наймолодша, — „Союзівка".

Для того, звичайно, не належить увесь час проводити в притульній Союзівській „Веселці", під звуки модерних танців. Для того варто вибрати якийсь пункт в широкому лісовому просторі, що розлягається навколо і спробувати дійти до нього так, як ходилося в дитинстві, — керуючись незавмерлим ще чуттям орієнтації в просторі, збиваючись з напрямку, блудивши і переживаючи безліч дрібних пригод.

Або, поминувши орієнтаційну мапу, податися на південь від оселі — просто в гори. Можна залишити знаковані червоним туристичні шляхи, і зійшовши на висохле річище гірського потоку, спинатися до її витоку. По дорозі можна скупатися в маленьких озерцях, що мають джерельну холоднавість, оглядати звали скель, — чи не дрімає на сонці полохлива змія, сковзатись по моху й йти все вище. Коли ж залишиться далеко позаду антена телевізора, коли розпливеться в мшистих камінням виток річечки, тоді можна, пройшовши трохи в який-будь бік непорушного лісового спокою, опинитися віч-навіч з прадавністю, з нетрями тієї Америки, коли ще не сунули асфальтовими шляхами неперервні валки авт, коли ще не звеніли у небі срібні літаки, а лісовими стежками прямували до океану лише звинні індіянські войовники.

Серед індіянського лісу можна позбутися усього непокою сучасности й відчути себе невідривною часткою безмежного живого всесвіту. Спершись об піхту, годинами слухати тишу й насторожено ловити кожний порух недовідного життя, що відвічно протікає тув у непомітних рухах незнаних звірят, у голосах нечуваних птахів і у настороженості можливої небезпеки.

А потім повільний поворот — униз до цивілізації, до товариства, до поспіху машин, днів і місяців, знову сповнених очікування чергового животворчого спіткання з вічністю.

Справи Української Національної Ради

З поінформованих джерел одержуємо такі відомості:

Після смерти д-ра Степана Барана, який займав становище голови Виконного Органу УНРади, будучи членом фракції УНДО (Українське Національно - Демократичне Об'єднання, передвоєнна західньо-українська політична партія), фракція ОУН (полк. А. Мельника) вимагала цього становища для свого кандидата, інж. А. Андрієвського. Однак після того, як ця кандидатура не стрінула згоди більшости інших фракцій, през. А. Лівицький здержався від призначення нового голови до часу узгіднення позицій безпосередньо між фракціями. Тим часом фракції погодилися, що головство В.О. спочиває що-тижня в руках голови іншої фракції, за устійненою чергою. Цей тимчасовий стан триватиме до сесії УНРади, яка передбачається на серпень ц. р. На тій сесії має бути вирішена справа однаково головства Виконного Органу, як і головства Національної Ради, бо від смерти голови Української Національної Ради В. Іваницького урядує тимчасово його заступник, І. Багряний, голова УРДП. Найповажнішим кандидатом на голову В. О. був д-р Степан Витвицький (УНДО), представник В. О. в ЗДА і керманич ресорту закордонних справ, однак він відмовився (мова, очевидно, про неофіційні розмови в кругах УНР). Відмовився теж д-р Любомир Макарушка (також колишній посол до сойму в Варшаві, УНДО), тепер керівник Відділу для втікачів у державному Банку в Бонн. Найповажнішими кандидатурами на становище голови В. О. уважається тепер кандидатуру д-ра М. Хробака (УНДО) й інж. М. Созонтова з Парижа. Цей останній — безпартійний, ото ж, щоб відповісти вимогам статуту УНРади, він мусів би вступити до одної із фракцій, яка виставила б його кандидатуру. Виринуло теж прізвище ред. М. Добрянського з Лондону (УНДС). Поруч із Іваном Багряним називається теж ген. Удовиченка, як кандидатів на голову Укр. Національної Ради. Водночас появилась вже навіть у пресі концепція, щоб найближча сесія УНРади змінила статут (основний закон) УНРади в тому напрямку, щоби — після смерти А. М. Лівицького — каденція екзильного президента УНР була обмежена до кількох років (а не досмертна), так само було терміново обмежене становище голови УНРади.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Фініксвілл, Па.

Мистецька прогулянка на на фарму

Український Літературно - Мистецький Клюб у Филаделфії, який з початком цього літа переформувався та й уже за короткий час вспів дати кілька гарних імпрез (два літературні вечори з участю филаделфійських письменників, як теж виступи письменниці Галини Журби та поета Євгена Маланюка, а в останньому місяці ще й вечір, присвячений ненадійно померлій новелістці Марії Гриньовській (Ареті) не перервав своєї діяльности і на час гарячого літа.

Правда, важко тепер „зловити" публіку навіть на найбільше витончену літературу. Але управа Клюбу подумала і про потреби своїх членів розважитись і в неділю 19 липня ц. р. зорганізувала першу з запланованих мистецьких прогулянок. Як пристало на мистців — членів Літературно - Мистецького Клюбу ця прогулянка не була звичайною недільною розвагою для міщухів, які на провінції шукають прохолоди і відпочинку, але була прикрашена мистецьким „шліфом". Головно ціллю прогулянки був дім нашого композитора д-ра Антона Рудницького і його дружини, співачки Марії Сокіл.

Хто має авто, тому й легко вибратись в неділю у мандри. У нашої мистецької филаделфійської братії вже є „каменичники" — значить власники домів, але нема ні одного власника авт. Тож і довелось наймати шоферів та й — зрозуміло — оплатити їх. Але це давало ще більшу самовпевність. Марія Струтинська старалась розсістись аж на два сидження, щоб ще більше пережити цей „панський" вибрик. Мистець Петро Мегик — як звичайно — бавив усіх своєю балакучістю. Скульптор Станько був мовчазний, як і всі його побратими по мистецтву.

В домі панства Рудницьких зустріли філаделфійці сподівану мистецьку атмосферу. На стінах їх гарного дому знимки з особистими дедикаціями таких велитнів музики, як Тосканіні, Стоковський, Вальтер, Шрекер, Шнабель і інші.

Гості пригадували собі зустрічі з мистцями в давніші роки в театрах на рідних землях. Головно найстарша „прабабця" Чайковська нагадувала ще зовсім давні часи з мистецького Львова про Крушельницьку, Мишугу, Дідура й інших.

В цій товариській зустрічі не бракувало теж і актуальних розмов, головно на тему нашої тут народженої української молоді. В цій дискусії, крім господарів, які вже мають кільканадцятрічний досвід на цій гостинній землі та й досвід із обсервації власних синків, головно висказувались особи, які вже мають зв'язки з американським світом, а саме: інж. Л Яцкевич, інж. О. Макар і його дружина д-р Л. Макарева.

В літературній дискусії, головно про нові публікації, слово забирав і присутній ред. Іван Кедрин, який оповідав головно про труднощі видання великого Альманаху „Наш Львів", боронючи його перед надто гострими „критиками".

Зрозуміла річ, що ця прогулянка не обійшлась без моря, морської води і пляжі, бо від фарми Рудницьких це лише лисичий скок. Але важніше для нашого мистецького світика — це затіснення зв'язків між нашими мистецькими діячами. Попереднього дня гостювали в Томс Ривері композитор Фоменко з дружиною.

Перша прогулянка Літературно - Мистецького Клюбу у Филаделфії дала не лише приємність учасникам, але й культурну насолоду. Варто, щоб управа Клюбу і далі в цей гарячий літній час не забувала про вільні неділі своїх членів. Як зачуваємо, готується „випад" на Союзівку. Учасники такої прогулянки могли б уладити власними силами „літературний вечір".

Т.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ХТО ВЧИТЬ І ВЧИТЬСЯ У ЛЬВІВСЬКІЙ КОНСЕРВАТОРІЇ

У Львівській консерваторії закінчився навчальний рік державними екзаменами. В „РУ" появилася з цього приводу окрема стаття Арсенія Котляревського, з якої довідуємося, хто там тепер вчить та які учні навчаються в цій консерваторії. Із професорів згадує автор Станислава Людкевича, Миколу Колессу та поляка Адама Солтиса. Автор вихвалює окупаційну російську владу, під якої опікою „відкрито справді широкі перспективи розвитку музичної культури в західніх областях України". Але з його хвальби таки вилізло шило російської окупації, бо „державну екзаменаційну комісію очолював відомий оперний співак професор Ленінградської консерваторії, заслужений артист РФСР Микола Аркадіович Большаков". Автор не хоче знати, що перед „визволенням" екзамени з Вищім музичнім інституті ім Лисенка відбувалися під проводом того самого проф. Людкевича чи Барвінського, якого тепер навіть не згадується між професурою консерваторії. Ще гірше мається справа з учнями консерваторії у Львові. Між ними, крім місцевих українців, навчаються учні з Хабаровська та Азербайджану. Між українськими учнями згадані такі прізвища: Олег Витик, Равського району, Юрій Луців із Львова, Ольга Селешій із Велятина на Закарпатті, Іванна Лагола (Львів) та Зиновія Штундер із Берестя над Бугом. До місцевих учнів треба зарахувати ще Х. Воля (Воль) з Долини, Лешка Мазепу — поляка з Стрия. Але між згаданими учнями знаходимо і прізвища Анатоля Жукова з Хабаровська та азербайджанку Нону Мовсумзаде, що вчилася в клясі арфи. Крім згадуваних прізвищ автор подає загальне число студентів Львівської консерваторії, які цього року покінчили науку. Всіх їх було 43.

„НЕДОПУСТИМО ЗАТЯГУЮТЬ СІНОЗБИРАННЯ І СИЛОСУВАННЯ КОРМІВ"

В кожному числі „РУ" багато місця присвячується справі сінокосів та жнив, щоб повністю „здати державі хліб". А. Кривенко нарікає, що повільно відбуваються сінокоси в Чернігівській області. „Жнива в області ось-ось почнуться. Тим часом колгоспи спромоглися виконати плян сінозбирання на природних луках лише на четверту частину. Голова колгоспу ім. Будьонного тов. Кузьменко кілька днів підряд доповідав по телефону керівникам району, що косовиця сіна у нього йде повним ходом. А перевірка на місці показала, що все це було окозамилювання. На 2 липня з 343 га. не було скошено жадного гектара, а силосу закладено тільки 40 тонн при плянованому завданні у 300 тонн". Далі Кривенко нарікає, що цей колгосп ім Будьонного „не виняток, бо до збирання сіна не приступив ще і колгосп ім. 8 березня, а таке саме із колгоспами ім. Хрущова, ім Коцюбинського, ім. Шевченка, ім. Чкалова та інших". Автор не дає вияснення, чому люди не спішаться до праці на чужих державних полях. Але, що він може про це написати?

НОВА ПРОФЕСІЙНА СИЛА

Аполінарій Осадца, архітект, після успішного зложення професійного іспиту, одержав дозвіл (license) на виконування архітектурної практики як реєстрований архітект.

Архітект Осадца закінчив архітектурні студії на Політехніці у Львові. До Америки приїхав у 1949 році, де зараз став працювати у своїй професії. Тепер, вже 3½ року працює в одній з найбільших архітектурних фірм в Ню Йорку Eggers & Higgins як архітект - проєктант (designer).

Архітект А. Осадца є членом Т-ва Українських Інженерів в Америці та American Institute of Architects як „associate member". В українсько - культурному житті він обмежив свою діяльність до активної праці в хорі „Думка", якого був членом основником, а тепер є його головою.

КОМУНІСТИЧНІ ДІЯЧІ ЗАТРИМАНІ АГЕНТАМИ Ф. Б. АЙ

Вашингтон. — Федеральне Слідче Бюро сповістило, що йому вдалося виявити і затримати шістьох визначних діячів комуністичної партії з Филаделфії і, Веймаус, Н. Дж. Серед затриманих, знаходиться Джозеф Кузьма, секретар і комуністичний діяч в східній Пенсилвенії, Б. Вейс, скарбник комуністичної партії там же, Ш. Лібовіц, бувший партійний організатор, Дейвид Дубенскі й ін.

● **Статистику комуністів** у всьому світі оголосила московська „Правда": їх є, мовляв, 24 мільйони, з чого шість мільйонів в Китаї.

Степан Вусатий

СКАНДАЛ НА ПРИЙНЯТТІ

Погоджуєтесь зі мною, Шановні Читачі, чи ні, але я все таки кажу, що найгірша порода людей серед нашої еміграції, це — оті громадські робітники, суспільні діячі чи як ще їх там звати...

Кажу Вам, це не люди, а просто чорт-зна-що таке!

Прошені, чи непрошені, вони всюди лізуть, всюди пхаються, всюди пруться.

Через них, отих набридлих громадських діячів, суспільних робітників, вже й забавитися порядним людям не можна, розвеселитися годі, гостей мати страшно.

Просто дихати людям не дають...

Ось, для прикладу, така автентична подія:

Минулого тижня панство Доробкевичі посвячували новий дім, що його недавно купили за 50 тисяч долярів, і з тієї нагоди влаштували прийняття. Що ж, прийняття в таких випадках — цілком зрозуміла річ. Треба ж похвалитися перед людьми набутком, треба ж показатися, що людина живе і що вміє жити. А ще коли донечка підростає, як у панства Доробкевичів, то треба й її людям показати, щоб, бува, завчасу якийсь хороший жених трапився... Годі бо аж тоді зятя шукати, як донька постаріється...

А гостина ця, направду, заповідалася прекрасно: і день, чи вірніше, післяобіддя було чудове, і пані Доробкевичева була в гарному настрої — їй удалося припадково купити за 280 долярів наймоднішу вечірню сукню для себе, а доньці — костюмик за 120, і сам господар теж був задоволений — і йому пощастило купити найдорожчі напитки: шумуючі вина, міцні горілки, солодкі лікери...

Але найбільшою атракцією того прийняття були гості: на цей день до панства Доробкевичів була запрошена вся місцева інтелігенція, щось 120 душ, і всі визначні мистецькі одиниці з Метрополії.

Біля господарів зайняли місця: найвизначніший еміграційний ліричний поет Майк Серцещипайленко, найбільший і наймодерніший маляр Тед Лицемисенко і найталановитіший композитор Нік Вуходеренко.

Далі від них, за шістьма довгими столами засіли: п-во доктори, п-во меценаси, п-во професори, п-во магістри, п-во учителі й решта п-ва з меншими титулами й без титулів, а між ними й суспільний діяч й збірщик УНФонду, Гаврило Гаврилович Гавриленко.

Офіціяльна частина прийняття почалася — чарочками й закусками.

Ох, музо ти моя кохана, тут уже послужити мені мусиш...

Про ці чарочки й закуски не фейлетон — а справжні гамб-р-р-б-у-м-и писати можна. Про самі тільки лікери і коньяки збірочку барківських поезій склав би, а „джини", „віски" та „рашен водка", то хоч в сонети убирай... А про різні дорогі вина, шампанське, рислінги, то хоч бери та зеровські олександрини мережай...

Та й про закуски можна було б довгий, самчуківський, гритомовий роман-ріку написати. Там тобі й старокрасві і новокрасві, й по-жидівськи і по-китайськи, й як тільки хочете...

Гості тільки пальці облизували, язиками плямкали й:

— Цілую руці, пані добродійці! — говорили.

Почалися тости й промови.

Перший почав говорити ліричний поет.

О, ні, не промова це була, а справжня поема! Усе до ритму було, до рими, і до складу. Віршами прославляв він ласкавість господині, розум господаря й красу їхньої донечки Пацьки (Парашки)... Наприкінці промови пообіцяв написати поему про сьогоднішній вечір: „Доробкевичіяда".

Всі присутні пані плакали від зворушення, а господиня дому аж зомліла, так її розібрала ця поетична промова. Справді, взяла та й зомліла. Тільки чогось впала не на підлогу, а на м'яку софу...

Композитор обіцявся увіковічнити сьогоднішню гостину в чарівних звуках і написати довгу симфонію, а маляр — перелити чар цього прийняття у барви і намалювати грандіозний образ, який напевно візьме першу нагороду на виставі Українського Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку.

Далі говорили місцеві гості.

Усі вони без міри хвалили панство Доробкевичів, які не жалують ні труду, ні коштів на влаштування частих прийнять, які стали вогнищем культури й товариського життя в нашому місті, що про них розходиться слава по цілій Метрополії...

Господарі, мов вареники в маслі, розпливалися в радощах.

Пані Доробкевичева ледве вспівала повертати свою повну, круглу, 210-фунтову фігурку, кланяючись на всі боки, а п. Доробкевич тільки плямкав губами, дякуючи за похвали. А доньця господарів тепло тулилася до меценасового синка Коки, її судженого.

І взагалі можна сміло сказати, що всі гості, внаслідок випитого й з'їдженого, були в прекрасному настрої.

Аж нараз скандал.

Останній до слова голоситься отой громадський діяч і суспільний працівник, Гаврило Гаврилович Гавриленко.

— Милі господарі, — почав він, — вельмишановні мистці й решта поважних гостей. Сьогоднішня гостина була королівська, чи пак, пробачте, президентська і вона заслуговує всіх тих похвал, які про неї були висловлені... А щоб цьому багатому прийняттю надати ще й громадянського значення, щоб засвідчити перед цілим світом, що в нашому товариському житті ми теж пам'ятаємо і про наші суспільні обов'язки, що ми не така собі звичайна, а політична еміграція, свідома своїх суспільних завдань, а ще до того її цвіт — інтелігенція — пропоную перевести збірку на УКК...

— Ой-йо-йой, знову давай! — почулися шепоти...

— Ті збірки пороблять нас жебраками...

— Все давай, та й давай...

Веселий настрій у всіх присутніх нагло пропав, мов би корова язиком злизала. Розсміяні лиця захмарювалися, а дрижачі руки нервово кидали до капелюха кводри, дайми й ніклі. Один пан Доробкевич показався щедрим й кинув цілого доляра, як пристало на господаря дому, і при тому ні словечка не сказав збирачеві.

Тільки пані Доробкевичева не видержала й вибухла голосним плачем:

— Це безличність, прошу панства... Бо де ж таки: п'ятсот двадцять три доляри видали ми на сьогоднішню гостину, а тут ще доляра давай на якісь там народні цілі... Ні, це вже просто свинство...

І тут ще раз зомліла, але тим разом вже таки направду.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 14-ти мільйонового майна організації!

О. Сип

10 ЗАПОВІДЕЙ ПРОГУЛЬКОВЦЯМ ДО КАНАДИ

Автор цих слів побував декілька разів у Канаді, де мав нагоду зібрати трохи побажань наших канадійців до гостей з Америки. На цьому місці подаю їх до відома всім тим американцям, які хочуть бути мило баченими гостями в Канаді.

1. — Не їдьте, борони Боже, сами, чи тільки з родиною. Беріть обов'язково повну „кару" друзів і з ними заїжджайте до своїх рідних чи знайомих у Канаді.

2. — Не беріть із собою ніяких дарунків, тощо, бо все це господарі в Канаді можуть собі сами купити.

3. — Не беріть із собою грошей, бо ж їдете до рідних чи знайомих. У випадку потреби, гроші можна буде в них дістати, а роля господарів напевно не дозволить їм потім домагатися звороту грошей.

4. — Привітавшися й погуторивши з господарями хвилин 10, здивуйтеся голосно, чому в них нема ні „кари", ні „айсбакси", ні всього того, що є в тебе й ближнього твого в Америці.

5. — Зараз потім спитайте господарів, скільки на годину вони заробляють, а коли вони подадуть $1-1.40, замахайте головою й руками та заголосіть: „Ну, й бідні ж ви в цій Канаді! Та ми за день більше, як ви в тиждень, заробляємо!"

6. — Коли вам подають їсти, за першим куском воскликніть: „Ну й ковбаса ж у вас, ковбаса! А хліб, а масло, а огірки!.. Направду краще як у краю, все смакує!... А в нас усе штучне — як тіло своє їси!..." Коли бачите, що на полумисках вже нічого нема, скажіть: „Чи можна ще попросити?" (Господарі зараз метнуться до крамниці й принесуть. Коли ж вони мають свою власну крамницю — то можна, взагалі, їсти з необмеженою порукою.)

7. — Під вечір першої днини спитайте, чи десь поблизу нема готелю. Коли господарі — зважаючи на чисельний стан вашої екіпи — подадуть вам якусь адресу (щоб хоч ваші друзі туди пішли), пошкрябайтеся в голову й ніяково об'явіть: „Воно... звичайно... можна б до готелю, але, знаєте, якось чужо наш брат почувався б. А в вас, направду, як у себе вдома... Та й з друзями — ось важко розстатися. Ви вже нам краще на долівці постеліть — ми народ невибагливий (господарі, очевидно, не будуть „такі свині" й сами на долівку спати підуть, а гостям ліжка відступлять).

8. — Коли, на другий день, господарі попробують вибачатися, мовляв, ідуть до праці, переконайте їх, що праця — не заяць (не втече!), що раз людина живе, що не раз уже все втрачалося, що — словом, — краще лишитися вдома й погуторити про це й те (такі самі промови слід повторювати кожного дня, якщо б господарі пробували виломатися зо своїх обов'язків і таки йти до праці).

9. — Прощаючися, скажіть господарям, що за їхню українську гостинність Бог їм заплатить. А втім можете їх запросити на „Союзівку" — їх до Америки і так не впустять.

10. — Після повороту до Америки не забувайте при всякій нагоді слати своїм канадійським господарям — уже самостійно — своїх друзів з Америки (тих, що були з вами й, загалом, усіх). Ваші рідні (знайомі) в Канаді будуть вам дуже вдячні й ніколи вам того не забудуть!

ВСЯЧИНА

СИЛА ЛЮБОВИ В РИБИ

Рибаки з італійського села Пальмі в Калябрії оповідають про дивний випадок, який їм трапився під час ловлі риб. Гарпуном вони зловили самицю меч-риби і тягнули її на берег. Ця риба важила 200 фунтів. За нею прийшов її самець, і коли самицю витягнули на сушу, то він могутнім скоком вискочив до неї на берег, щоб згинути разом із своєю подругою.

500 ПЛЯШОК ЗБІЛЬШИЛИ РІСТ ЧЕРЕШНЕВОГО ДЕРЕВА

В місцевості Портейджвіл, Н. Й., без жадної причини перед кількома роками люди почали вішати порожні пляшки на черешню, що росла на фармі Джана Домблетона. Кожного року туристи й сусіди збільшували число цих пляшок, і їх було вже 500. Ця черешня виросла два рази більша, як ті черешневі дерева, що були без пляшок. Яка причина цього явища? Дехто каже, що сталося це тому, що сонце просочувалося через пляшки та із більшою силою огрівало цю черешню.

ПОКІНЧИЛА КАЛЕДЖ ПІСЛЯ 34 РОКІВ НАУКИ

Пані Челлі Карравей Бесс після 34 років покінчила Південно - Міссісіпський каледж. Вона почала студіювати перед 34 роками, але після двох років пішла вчителювати, а пізніше вийшла заміж. Під час війни був брак учителів і вона знову учителювала. Але вона таки продовжувала свої студії і вкінці покінчила каледж, працюючи над дипломом 34 роки.

МАЄ 1543 ЗРАЗКІВ ПІСКУ

Пан Гомер А. Дейвіс із Кембріджу, Масс., має 1543 зразки піску. Він має його з усіх 48 стейтів ЗДА, а також із 310 інших країн.

ВІДКИНУЛИ ГРУ В БЕЙЗБОЛ З ПРИВОДУ СОНЯШНОЇ ПОГОДИ

Звичайно переривають різні спортові гри тому, що падає дощ. Але в місцевості Вест Гейвен мусіли перервати бейзбол після сімох періодів (інінгів), бо сонце світило в очі грачам, і вони не могли продовжувати гру.

ПОДАТКОВЕ БЮРО ВІДМОВИЛО ПРОСЬБІ ТРУМАНА

Бувший президент Труман продав свої спогади журналові „Лайф" за $ 600.000. Рукопис має бути готовий в перших місяцях 1955 року. Першу рату гонорару автор дістав при підписанні контракту, вона виносила $ 50,000, таку саму суму він дістане 15 січня 1954 р. Дальші рати мають бути виплачені в той спосіб, щоб через п'ять років після доручення манускрипту була заплачена повна сума $ 600,-000. Автор просив податкове бюро, щоб він міг платити податок від цього заробітку впродовж сімох років, але податковий уряд не погодився на те.

МАШИНА ВИПРОБОВУВАТИМЕ ХАРАКТЕРИ ТИХ, ЩО ХОЧУТЬ ОДРУЖИТИСЯ

Майор філіппінської армії, Евляліо Варона, винайшов машину, яка випробовуватиме характери тих молодят, що задумують одружитися. Молодий, або молода, сидітиме на кріслі, що получене з машиною. Провірювані будуть відповідати на запити, а машина записувати буде, як запитуваний реагує на запити (пульс, биття серця тощо). Запити будуть з ділянки релігії, харчування, політики, статевих проблем та одежі. Після проб із молодим і молодою треба порівнювати реакції обох кандидатів на подружжя. Коли їхні реакції дуже різняться, то вони повинні зрезиґнувати з спільного співжиття. Не знати, чи багато буде охочих між залюбленими провірювати, при допомозі цього механічного розуму, свою здатність аключити подружжя.

НАЙБІЛЬШИЙ НАФТОНАЛИВНИЙ КОРАБЕЛЬ

В Гамбурзі вибудували найбільший нафтоналивний корабіль світу, що має 45,720 тонн і називається Тіна Онассіс. Власник цього корабля — Арістотель Онассіс, який має свої бюра в Монте Карльо. Цей великан корабель може везти 15,000 ґальонів нафти або бензини і він буде плавати під прапором Ліберальної Республіки.

МАВ МАВ ТЕРОРИСТИ СПАЛИЛИ АНГЛІЙСЬКИЙ ЛІТАК

На мале літовище близько місцевости Наіваша в Кенії напали мав мав терористи та спалили поліційний літак, який стежив за терористами та показував бомбовикам, де скидати бомби на тобори повстанців.

ХОТІЛИ ВКРАСТИ РОГИ НОСОРОГА

На острові Яві злодії закралися до музею та порізали на кусні сім рогів носорога, задумуючи їх украсти ,бо там панує таке повір'я, що ці роги в спорошкованій формі мають афродистичну силу (збільшують любовну силу). Ці роги мають вартівть $7,000, але в спорошкованій формі вони були б вартісніші від ваги золота.

ВІДНОВИВ „ТАЙНУ ВЕЧЕРЮ" ЛЕОНАРДА ДА ВІНЧІ

Професор Мавро Пелліччіолі відновив славний образ Леонардо да Вінчі, який так був полинялий, що через кілька років не можна було взагалі розпізнати картини. Знавці заявляють, що ця реставрація знаменита. Да Вінчі малював свій образ на стіні манастиря Санта Марія делле Ґрація від 1495 до 1497 року. Він малював його на сухій стіні, а не так, як малюється фрески на вологій стіні, коли фарби входять у стіну та довше зберігають свою живість. Професор Пелліччіолі працював над відновленням цього архитвору п'ять років, і то задармо, кажучи, що його праця — це дарунок італійському народові та всім закордонним любителям мистецтва. Цей образ кожного року звиджує коло 150,000 людей. Під час останньої війни бомба ушкодила була цей манастир, але стіна, де намальований образ „Тайної Вечері" не була пошкоджена.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС!

ЗДА пропонують Кубі вияснити справу затриманих кораблів

Гавана. — Посольство ЗДА звернулося до уряду Куби з домаганням вияснити справу кораблів, що їх затримали повітряні і морські сили Куби. Два кораблі, що їх затримано, пропливали біля Куби з Південної Америки, везучи до Фльориди вантаж бананів. За твердженням кубинського уряду, затримані кораблі були замішані в перепачковуванні зброї для повстанців, які намагалися доконати державний переворот на Кубі і які ще й досі змагаються малими відділами проти урядових військ.

Видобування нових підземних багатств в Канаді

На далекій півночі Канади, в північній частині провінції Манітоба, біля Лин-Лейку проведено підготову для розрібки нових потужних злож ніклю й міді. Припускають, що перед Різдвом вже розпічнеться приспішена праця в цій околиці. В зв'язку з цими плянами, залюднюються дикі й мало пристосовані для життя людини обширі, при чому особливу вагу звертається на побудову шляхів, що необхідні для розвитку найбагатшої, можливо, частини Канади.

Заповіджено поширення вишколу поліції

Сиракюз, Н. Й. — Комішенер нюйоркської поліції, Джордж Монаґен виступив тут з проєктом поширення вишколу поліції, що виявиться в навчанні поліцаїв „людських прав", себто цивільного права, психології та споріднених предметів. Навчання цих предметів пошириться з поліційної академії в Ню Йорку й охопить багато членів поліції. Таким чином вдасться заперечити обвинувачення, які чуються на адресу поліції, — а саме, що поліція має невідповідне наставлення або не розуміється в національних і расових відносинах тощо. Дж. Монаґен склав свою заяву перед учасниками річної наради об'єднання шефів поліції Нюйоркського стейту.

В Еспанії не буде зміни режиму

Мадрид. — Еспанський генераліссимус Франсіско Франко не думає уступати і залишиться на теперішньому становищі до кінця свого життя, — так твердить еспанський часопис „Ель Еспаньйоль", що його редактором є Хуан Апарісіо, директор міністерства інформації і пропаґанди. Ця вістка розвіяла надії прихильників швидкої відбудови монархії в Еспанії. Претендентом на престіл є Дон Хуан з династії Бурбонів. Недавно появилися були поголоски, начеб ген. Франко схилявся до думки звести на еспанський престіл сина згаданого претендента, 16-літнього Хуана Карльоса. Останній еспанський король Альфонс XIII помер на вигнанні, після свого примусового зречення, коли в 1931-му році в Еспанії вибухла революція і проголошено там республіку.

Вступайте в члени УНС!

Посмертна Згадка

НИКОЛА ГУЗАР, довголітній член, бувший предсідник і секретар Т-ва „Згода", відд. 294 У. Н. Союзу в Ровей, Н. Дж., помер 24. липня 1953 р., проживши 70 літ. Покійний походив з м. Струтин, Галичина. До У.Н.С. вступив 1927 р. Полишив брата Теодора. Похорон відбувся 28. липня в Перт Амбой на Cloverleaf Cemetery, Woodridge, N. J. — В. Й. П.!

Я. Салій, секр.

• Вишинський незабаром відлетить з Москви до Вашинґтону на сесію Об'єднаних Націй. Його супроводжатиме донька Зинаїда, професор права в московському університеті.

• Коло 600 осіб втратили комуністи в Ідно-Китаї наслідком останнього рейду французьких військ, з того 100 вбитими, 200 полоненими і 300 раненими. — Французи втратили 15 вбитими, і 85 раненими. Хоч не вдалося окружити всіх повстанців, проте ця операція була дуже успішна.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 3118. В засідці

Коли Тум зблизився до дверей, вони нагло відчинилися. З криком здивовання він крутнувся назад, дивлячися повними очима на мовчазних, кольору слонової кости вояків, що заповнювали зовнішній коридор.

Поволі, повний жаху, крок за кроком він подавався назад, а тоді обернувся і кинувся до дверей коло трону...

... щоб тільки взнати, що його втеча унеможливлена стрункою безжалісною постаттю, якої холодні сірі очі несли віщування смерти!